

Ziyaret Saatleri		
X	X	Her gün açık.
Açılış Saati: X	Açılış Saati: X	
Kapanış Saati: X	Kapanış Saati: X	
Gişe Kapanış Saati: X	Gişe Kapanış Saati: X	
Adres: X		
Güncel bilgiler için lütfen web sitesini ziyaret edin.		

[f TurkishMuseums](#)
[officialturkishmuseums](#)
[t TurkishMuseums](#)
[y TurkishMuseums](#)
[e TurkishMuseums](#)

www.turkishmuseums.com

www.muze.gov.tr

KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Dara Antik Kenti

Konum

Dara (Anastasiopolis), Mardin şehrinin 30 km güneydoğusunda, Nusaybin'in 18 km kuzeybatısında ve Suriye'deki Amuda kentinin 7 km kuzeyinde yer alır

Dara'nın Adı ve Kuruluşu

Dara'nın, Pers Kralı III. Darius'un (MÖ 336-330) bir askeri üssü olduğu ve adının kökeninin buraya dayandığı düşünülmektedir. Dara olarak bilinen kent, antik kaynaklarda Yunanca bir terim olan "Daras" olarak geçmektedir ve tarihi kayıtlarda ilk kez, Parth Kralı I. Arsakes'in kurduğu bir kent olarak MS 3. yüzyılda yaşamış antik yazar Iustinus Frontinus tarafından şu şekilde aktarılmaktadır: "...Arsakes Parth devletini kurdu, askerler topladı, kaleler inşa etti ve kentlerini güçlendirdi. Zapaortenon Dağı'nda Dara diye adlandırılan bir şehir kurdu ki, hiçbir yer bu yerden daha güvenli veya daha hoş olamazdı. Çünkü savunulmasına ihtiyaç duyulmayan, pozisyonu güçlü dik kayalar ile kuşatılmıştı ve bu yerin etrafındaki bereketli topraklarından elde edilen ürünleri depolanıyordu. O kadar bol miktarda akarsu ile beslenen kaynaklar ve o kadar çok ağaçlık vardı ki bir avın takibinin tüm hazları ile doluydu."

Dara'nın Tarihi

Dara, M.Ö. 3. yüzyıl ortalarından MÖ 1. yüzyıla kadar Parth ve Seleukos Krallıkları arasında el değiştirmiştir. M.S. 6. yüzyıl başlarında küçük bir yerleşim olan Dara, Doğu Roma İmparatoru Anastasius (491-518) tarafından garnizon kent olarak seçilmiş ve kentte 503-507 yıllarında inşa faaliyetleri yürütülmüştür. Anastasius kurduğu kente adını vermiş (Anastasiopolis) ve Dara'yı Mezopotamya Bölgesi'nin idari ve askeri merkez üssü haline getirmiştir. Anastasius Dönemi'nde (M.S. 491-518), küçük bir köy yerleşkesi üzerine kurulan kentin, bu alana kurulmasında Nisibis'e (Nusaybin) olan yakınlığı, bölgenin stratejik ve korunmaya müsait konumda olması, su kaynaklarına yakın ve ovaya hâkim bir noktada bulunması belirleyici olmuştur. Dara, 577-591 ve 606-620 yılları arasında Sasani İmparatorluğu hâkimiyetine girmiş, M.S. 620 tarihinden M.S. 639 tarihine kadar Doğu Roma İmparatorluğu'nun hâkimiyetinde kalmıştır. 640'da Dara ile birlikte Kuzey Mezopotamya'nın büyük bir kısmı Arap hâkimiyetine girmiştir. 10. yüzyılda yeniden Doğu Roma hâkimiyetine kısa süreliğine giren Dara, 11. yüzyılın sonlarına kadar Selçuklu Devleti ve Doğu Roma İmparatorluğu arasında el değiştirmiştir. Dara, 1150 yılında Artuklu Beyleri'nden Timurtaş tarafından kuşatılıp alınmış ve Mardin Artuklu Beyliği'ne bağlı bir kent haline gelmiştir. 1251-1259 yılları arasında İlhanlılar tarafından da büyük oranda tahrip edilmiştir. Bu tarihlerden itibaren yavaş yavaş terk edilen Dara, 14. yüzyılda sadece küçük bir köy yerleşimine dönüşmüştür. Mevcut Dara köyü yerleşimi ise, 18. yüzyılın sonlarına dayanmakta olup görkemli Roma kentinin üzerinde yaşantısını sürdürmektedir.

Nekropol (Mezarlık Alan)

Kentin batısında uzanan geniş tepelerde, doğal kaya kütleleri oyularak derin ve geniş vadiler biçiminde kaya mezarlık alanı oluşturulmuştur. Bu alanda 3 farklı mezar tipi bulunmaktadır. Bunlar, kaya mezarları (6. yüzyıl), lahit tipli mezarlar (6-8. yüzyıl) ve basit sanduka mezarlarıdır (8-14. yüzyıl).

Bu dönemde ölüler, Pagan ve Mitra kültüründe kayadan doğduğuna inanılan Tanrı Mitra'ya (kayadan gelen Tanrı) ithafen yeniden doğuş inancı ile kayaya oyulan mekânlara gömülürdü. Dara'daki halk Hristiyanlığa geçmesine rağmen pagan geleneklerine ve bu oda mezarlara çoklu gömü yapma geleneğine bir süre daha devam etmiştir.

Büyük Galeri Mezar

Kaya nekropol alanında, boyutları, planı ve iç düzenlemesiyle en dikkat çekici yapı, tamamen ana kayaya oyularak düzenlenmiş olan üç katlı geniş mekândır. Kuzey-güney doğrultusunda dikdörtgene yakın planlı yapının üst katı; batı, güney ve doğu kenarlarda devam eden bir koridor/balkon şeklinde düzenlenmiştir. Yapının kuzeyindeki anıtsal girişin alınluğında bitkisel süslemeler ile birlikte dinsel sahneler işlenmiştir. Kutsal kitaplarda "ruhlara nefes verilmesi ve yeniden dirilişin" canlandırıldığı Ezekiyl (ölüleri diriltlen peygamber) sahnesinin işlendiği bu galeri mezar, 577 istilasından sonra Sasaniler tarafından savaşta öldürülen kendi halkına ithafen, 591'de sürgünden dönen Doğu Romalılarca yapılmıştır.

Surlar

Kentin, üzerine kurulduğu üç büyük tepely çevreleyen yaklaşık 4 km uzunluğundaki sur duvarlarının 2.8 km'lik kısmı net olarak takip edilebilmektedir. Yapılan ölçümler sonucunda, ortalama sur duvarlarının genişliği 3.70-3.80 m olup duvarlar içten ve dıştan düzgün kesme taşlarla örülmüştür. Dara'da iç sur ve dış sur olmak üzere iki sur sistemi üzerinde 28 kule bulunmaktadır ve ayrıca doğuda yer alan surun yaklaşık 20 m kadar doğusunda da hendekler bulunmaktadır.

Kapılar

Dara'da, şehrin sur sistemi üzerinde dört yönünde de ana kapı izlerine rastlanmaktadır. Bu kapılar; Güney, Kuzey, Doğu ve Batı Kapısı olarak isimlendirilmekte ve şehrin güney ve kuzeyinde Cordis (Kordes) Nehri'nin surun altından geçtiği kemerli bölümler içinde de Kuzey ve Güney Su Kapıları yer almaktadır.

Agora Caddesi

Kentin güney kapısından itibaren büyük blok taşlarla döşenmiş olan cadde, güney kapıdan başlayarak kuzeye doğru 45-50 m kadar uzanmaktadır ve yaklaşık 5.80 m genişliğindedir. Kent içinde nehir boyunca uzanan caddenin, doğu kenarı dereye bakarken batı kenarı boyunca bir portiko ve arkasında dükkânların/atölyelerin bulunması ve caddenin İpek Yolu ile bağlantılı konumu, Mezopotamya'dan gelen ticaret kervanlarının buradan giriş yaptığını ve alanın kentin alışveriş için ayrılan kamusal bir alan olduğunu göstermektedir. Kent içinde nehir boyunca uzanan caddenin, doğu kenarı dereye bakarken batı kenarı boyunca bir portiko ve arkasında dükkânlar bulunmaktadır.

Sarnıçlar

Yüksek dağlardan gelecek depolanan ve su ihtiyacını karşılamak üzere kanallarla tüm kente dağılan su sistemleri ve sarnıçların, kentin savunmasında da önemli bir yeri olmuştur. Kent, özellikle Sasani orduları tarafından kuşatıldığı ve dışarıyla irtibatının kesildiği dönemlerde, bu su kaynakları sayesinde uzun süre direnebilmiştir.

Maksem

Maksem (üstü örtülü su deposu), kentin akropolünün güney yamaçlarına, ana kaya içine oyularak yapılmıştır. Su, makseme 4 km mesafeden kanallarla kuzeydeki tepelerin üzerinden getirilmiştir. Toplanan su, kanallar vasıtasıyla kentin yapılarına ve diğer sarnıçlara dağıtılmıştır. Bu yapı, birbirine paralel, üstü beşik tonozla örtülmüş, doğu-batı yönünde uzanan 10 adet hücre-odadan oluşmaktadır.

Kilise - Zindan Sarnıç

Agora caddesinin yaklaşık 100 m kuzeybatısında kalan büyük sarnıçtır. Düzgün kesme taş duvarlı sarnıcın orijinal girişi doğu cephesindedir. Bağlantılı yapıların ve yan mekânların hâlâ toprak altında olmasına ve yapının üstünde sonradan bir ev inşa edilmiş olmasına rağmen, yapı görkemini hâlâ korumaktadır. İki katlı yapının üzerinde şehrin katedrali (Büyük Kilise) bulunmakta olup bugün sadece batı kısımdaki bir duvarı ayakta kalmıştır.

Vaftiz Teknesi

Büyük Kilise'nin kuzeydoğusunda iyi korunmuş bir vaftiz havuzu vardır. Yetişkinlerin Hristiyanlığa geçişi için yapılan Vaftiz havuzunun her iki tarafında basamaklar bulunmaktadır.

MOZAİKLİ YAPILAR

Mozaikli Yapı 1

Büyük kaya mezarlık alanının 50 m kadar güneyinde yer almaktadır. Roma İmparatoru I. Anastasius Dönemi'ne ait bir yapıdır. Mozaik kompozisyonunda çoban, bitki ve hayvanların resmedildiği bir sahne ve ortasında 11 satırdan oluşan bir yazıt yer almaktadır. Yazıtta şehrin 507 yılında I. Anastasius'a ithafen Diyarbakır (Amida) kiliselerinin katkısı ile kuruluşu aktarılmaktadır.

Mozaikli Yapı 2

Güney surun yaklaşık 20 m kuzeyinde ortaya çıkarılan mozaik, yaklaşık 8.5 x 7.5 metre (56 m²) ölçülerindedir. Dört tarafı duvarlarla çevrili olan yapının taban mozağıdır. Mozağinin genelinde bezeme olarak balık pulu motifi işlenmiştir. Renk olarak ise sadece kırmızı ve beyaz renkler kullanılmıştır.

İslami Dönem Mezarları ve Türbe

Nekropol alanında Rus Çeçen savaşından (1870) göçerek Dara'ya yerleşen ve geçirdikleri salgın bir hastalık sonucu hayatını kaybeden Çeçenlerin mezarları, orta alandaki tepe üzerinde yer almaktadır. Bu mezarların, İslam fetihleri ile birlikte mezarlık alanı olarak belirlenmiş olduğu düşünülmektedir. Mezarlar, 7-14. yüzyıllara tarihlenmektedir.

Düzgün kesme taştan, baldaken tarzında yapılan, 4 ayak üzeri kubbe ile örtülü türbenin kime ait olduğu ve ne zaman yapıldığına dair herhangi bir yazılı belge mevcut olmamakla beraber, yapı üslubu itibarıyla 14-15. yüzyıl eseri olduğu düşünülmektedir.